

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

9. De peccatis contra charitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

possit habere, absq; auxilio Dei supernaturali. Est igitur Charitas amicitia hominis, seu creaturae rationalis (ut etiam comprehendatur Angelus) ad Deum. Charitas enim necessaria est maxime ad duo.

Primum, ad finem: nullus enim intrare potest in regnum caeleste sine Charitate, quae vestis est nuptialis: unde prima Io. 3. dicitur, *qui non diligit, manet in morte*, Est autem necessaria, ut opera nostra bona efficiantur meritoria vitae aeternae. Sine charitate nullum est opus ita bonum, quod dignum sit vita aeterna. Unde I. Corinth. 13. dicitur, *si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*. Charitas enim est, quae bona opera facit meritoria vitae aeternae. Non tamen ob id, qui in peccato mortali est, deserere debet omnia bona opera moralia, licet per ea non mereatur vitam aeternam. Profunt enim ad multa.

Primum quidem, ut homo minus peccet, minusq; Deo displiceat, & propterea minus puniatur.

Secundo, ut consequatur à Deo bona temporalia, sanitatem, honorem, diuitias, filios, & alia, quamuis haec non mereatur, sed solum est quaedam congruentia diuina, qua Deus secundum suam bonitatem non despiciat vllum bonum opus.

Tertio, ut citò etiam ad Dominum conuertatur, & à peccato liberetur.

Quarto, ut homo sit assuetus bonis operibus, ut cum post ad charitatem peruenit, non tantam in bono agendo difficultatem pariat.

Quinto, ut in gloria postea existens, si per poenitentiam conuertatur, gaudeat in aeternum de tali bono opere. Vtilia igitur sunt talia opera, vtiliora tamen per charitatem.

De peccatis contra Charitatem.

CAPVT IX.

Quatuor sunt praecipue peccata, quae Charitati per se formaliter opponuntur.

Primum est contra ipsius substantiam, & hoc est odium omnium peccatorum grauisimum. In cuius declarationem aduerte, Deum dupliciter considerari posse,

Uno modo, secundum se, ut est quoddam bonum infinitum,

Cg tum,

tum, & sic à nullo potest odio haberi, quia nulla in eo inest mali species.

Altero modo, ratione alicuius effectus, puta vt castigat & punit, vt aliquando pœnam infligi, & sic potest odio haberi, & habetur aliquando. Pueri enim odio habent magistrum ratione, qua ab ipso plagis afficiuntur, licet secundum seipsum odio non haberent. Cum igitur quis in tantum malum prorumpit, vt Deum considerans sibi aliquid mali pœnæ infligere, ipsi malum vult, talis odio habet Deum, & odium hoc peccatum est mortale grauissimum omnium, vt potè contrarium summæ omnium virtuti, quæ Charitas est.

Alterum peccatum est oppositum Charitati, cum quis amat quidem Deum, sed non eo modo, quo amandus est. In cuius gratiam aduertere, Deum amandum esse propter seipsum, quia bonus est, & amore dignus, non autem præcipue propter aliquod creatum, nec propter beatitudinem, nec propter aliud bonum, quod ab ipso speramus. Est enim Charitas amicitia honesta, qua amicus amatur propter se: cum enim propter aliud amatur, non est vera amicitia: vnde Arist. 16. Ethicorum, senes, & iuuenes docet nō habere veras amicitias. Senes enim amant ob suam vtilitatem, iuuenes ob suam delectationem, quibus cessantibus, cessat amicitia. At vera amicitia est propter se: tali enim amicitia est Deus amandus. Cum igitur Deus amatur propter aliud præcipue, talis amor peccatū est mortale, contra Charitatis modum. Dixi autē, præcipue, quia Deus potest amari etiam propter retributiones, sed minus principaliter. Cum sic amatur ob eas, vt quamuis non essent illæ retributiones, adhuc tamen Deus amaretur, talis amor bonus est. Sic enim dicit David: *Inclinavi cor meum, ad faciendā supplicationes tuas, propter retributionem.* At verò cum quis sic amat, vt finem in alio ponat, puta, tota causa amandi est bonum speratum, nec amaret Deum, si illud non esset, peccatum est. Non igitur in Deum affectio ponenda est sic, bonum aliud à Deo respiciendo.

Tertium peccatum est circa quantitatem, cum non amamus, quantum debemus. Debemus autem amare Deum supra omnia, vt nihil plus aestimemus, quam Deum, nec etiā nos ipsos. Cum igitur aliquis sic amat aliquid, vt plus velit ipsum, quam Deum, & vellet priuari potius Deo, quam tali re temporali, talis affectus est peccatum mortale; Deus enim est omnibus rebus anteponendus.

Aduer-

Aduertendum tamen est, duplicem esse quantitatem in dilectione & amore.

Vna dicitur intensiōis, quæ consistit in feruore, & vehementia quadam ipsius actus.

Altera est appretiationis, quæ consistit in eo, quod amatū pluribus, vel paucioribus præfertur in ipso amore; & hoc dicitur plus amari quantum ad appretiationem. Has duas quantitates inæquales aliquando experimur in patribus erga filios. Solent enim maiori intensiōe amare natos minimos, quia feruentius, & vehementiori conatu ipsos diligunt, quam nati maiores, & primogenitos; sed multo magis appretiant ipsos maiores, & primogenitos: cuius signum est, quod si priuandi essent vno filiorum, potius vellent minori, quam primogenito priuari. Deus a nobis supra omnia amandus est, quantum ad appretiationem, & intensiōem, sed non eodem modo.

Nam quantum ad appretiationem, obligamur amare ipsum plus omnibus, sub mortali peccato: ipse enim omnibus præferendus est. Nec opus est facere ipsas appretiationes in particulari, scilicet, plus velle mori, pati hoc, vel aliud, quam Deum offendere: sunt enim periculosæ, & potius virorum perfectorum: sed cum faciendæ sunt, Deus est præferendus omnibus, nihilque ipsi præferendum. Quantum ad intensiōem verò, non tenemur sub præcepto ipsum plus diligere; imò aliquando feruentius amamus res sensibiles, & creaturas. Sanctissimū tamen est Deum etiam summa intensiōe diligere, cum omni sit amore dignissimus.

Quartum peccatum contra Charitatem est ratione temporis, cum non diligimus Deum, quando diligendus est. Est autem aduertendum inter præcepta affirmatiua, & negatiua, quantum ad tēporis obligationem, hoc esse discrimen, quod negatiua omni tempore obligant: omni enim tempore tenemur non occidere, non furari, non mœchari. Affirmatiua verò non obligant omni tempore, sed quando oportet, vt suis locis dicemus. Præceptum igitur diligendi Deum, cum affirmatiuum est, non omni tempore obligat: tunc enim oportet perpetuo actu, absque intermissione diligere, quod in ista vita impleri non potest: non igitur obligat, nisi certis temporibus.

Primum est, in quo oēs obligantur, siue sint in gratia, siue extra gratiam, cum primū ad annos discretionis peruenerint, tunc possunt de actibus suis deliberare, ipsosque ordinare,

tunc tenentur actu se, & omnia sua dirigere in finem vitium, qui est Deus: Christiani quidem in Deum, vt in finem spiritualem: alij in Deum, saltem vt finem naturam. Quæ ordiatio non fit, nisi per actum charitatis, quo Deum omnibus proponunt: & oppositum facere committendo, aut omitendo, est peccatum mortale contra istud præceptum diligendi: cuius hoc probabile sit, & non omnibus receptum, licet non sit ita facere.

Secundum tempus est, in quo homines obligantur solum, quando mortalis peccati conscientia est, puta quando tenentur habere cõtritionem de peccato suo, quod maxime fit, cum est mortis periculum, & cum sunt administraturi sacramenta aliquod, vel aliquid facturi. quod non debet fieri absq; gratia, vt cantare Euangelium, epistolam in altari. In his casibus, deficiente copia Confessariorum, opus est ad contritionem confugere, quæ non habetur sine Dei dilectione. In hoc tempore omnes conueniunt.

Tertium ponit Soto lib. 2. de iustitia & iure q. 3. art. 10. quando aliquis recipit aliquod notabile beneficium à Deo, vel liberatur ab aliquo grauissimo malo, vel quando incepturus est aliquod opus arduum, quod multum indiget gratia, tunc tenentur, si in conscientia peccati est, conteri, & conuerri ad Deum per dilectionem: hoc profecto videtur probabile; & saluberrimum est consilium, frequentes actus dilectionis in Deum ipsum facere. Ista sunt contra charitatem peccata. Vt tamen intelligas quomodo sunt omnia hæc contra charitatem. Aduerte, dupliciter contingere Deum diligere.

Vno modo, quantum ad actum amoris, puta, cum ipsum amamus.

Altero modo, quantum ad executionem operum, id est, quæ ipse vult, facimus. Mandata enim Dei seruire & implere, est ipsum diligere. Si primo modo sumatur dilectio & charitas, sic quatuor prædicta peccata sunt contra charitatem: si autem contra obseruationem præceptorum, quæ dicitur charitas & dilectio, quantum ad executionem, & effectum, tunc omnia peccata sunt contra charitatem posteriori modo.